

Introduktion

I dag vil jeg give endnu et bud på, hvorfor det kan give mening at filosofere over jazz.

Det vil være en forlængelse af et [tidligere blogindlæg](#), jeg vil derfor springe direkte ud i det og melde dagens blogtema:

- *At sætte ord på musik*

Hvilket man uundgåeligt gør, når man filosoferer over jazz. At sætte ord på musik skal forstås i den forstand, at man bruger sine egne ord til at beskrive et stykke musik. Vi taler ikke om objektive fakta såsom, hvem der har lavet et givent nummer, hvornår og med hvem. Men derimod det at udtrykke sig kreativt og originalt, når man beskriver et stykke musik.

Eksempel

Jeg kommer i den forbindelse i tanke om en særdeles poetisk og næsten morsom [anmeldelse](#) i Politiken skrevet af Henrik Palle. Den omhandler en koncert med pianisten Brad Mehldau. Et kort udpluk:

"Samtidig var han (Brad Mehldau, BFJ) tydeligvis begejstret og glad for at spille, selv om hans gestik og mimik sine steder mindede mere om en mellemting mellem en årvågen avislæser, der stedse finder nye pointer i et essay af Bjørn Bredal, og et barn, der smager på chokoladerne i en af Anton Bergs helt store æsker med de fyldte. (...) Til gengæld sluttede trioen det ordinære sæt af med en vidunderlig version af Sidney Bechets 'Si tu vois ma mère'. Det var på en gang rørende og skræmmende. For det var, som skilte de en kanariefugl ad; heldigvis overlevede den og flaksede melankolsk mod himlen til sidst".

Jeg synes, at denne anmeldelse er et godt eksempel på en kreativ og original beskrivelse af en personlig oplevelse af musik.

Intellekt og kreativitet

Men det som jeg især synes er interessant i denne sammenhæng, er, at det faktisk er en relativ stor udfordring for ens kreative og intellektuelle evner, at *beskrive musik med ord*. Det tvinger én til at beskrive nogle personlige,

følelsesmæssige og kropslige tilstande, med et alment sprog.

Man kan sige, at man er nødt til at abstrahere fra ens private følelser og sætte dem ind i den konvention og tradition, som vores sprog er et udtryk for.

Lidt firkantet kunne man også sige, at man forbinder højre hjernehalvdel med den venstre; følelse med fornuft.

En indvending

Men hvorfor gøre det? Er det ikke netop meningen med musik, og kunst generelt, at vi kan give os hen til den følelse, som den opildner i os?

Jeg har tænkt meget over det, men er kommet frem til, at det denne intellektualisering bestemt ikke behøver at ske på bekostning af den følelse, som musikken umiddelbart giver én. Derimod kan den give en ekstra dimension til den: Man kan høre musikken med nye ører og man kan sætte den ind i en bredere, kulturel sammenhæng.

Eksempelvis går mit jazz og filosofi projekt blandt andet ud på at finde og beskrive musikalske udtryk, der kan udtrykke ellers oversete eller undervurderede perspektiver af vores tilværelse og samfund.

Nietzsche

I den forbindelse skal det ikke være nogen hemmelighed, at jeg er meget inspireret af den musikelskende nomadefilosof, Friedrich Nietzsche, og især de analyser og fortolkninger af musik, som han foretager.

For eksempel fandt han Richard Wagners musik storladen, bombastisk, larmende, voldsom og usammenhængende. Men alligevel stormede borgerskabet i operaen for at høre hans værker. Hvorfor blev folk tiltrukket af den slags musik, spurgte Nietzsche?

Nietzsches dom var, at mennesket generelt havde mistet sin retning og mening i livet og derfor blev tiltrukket af musik, der kunne *overvælde dem*. Altså få dem til at glemme sig selv.

Han kobler dermed sin musikanalyse sammen med begrebet *nihilisme*. Men det er en længere historie, som du kan læse mere om i mit [essay](#) om den sag.

Selvom vi selvfølgelig ikke taler om eksakt, positivistisk videnskab hér, så tror jeg, at de fleste ville være mere eller mindre enige i, at Wagners musik generelt er storladet

og bombastisk. Derfra kan man jo så spørge; hvorfor man så finder disse karakteristika tiltalende eller frastødende?

Men Nietzsche tager altså en personlig musikalsk oplevelse og sætter den ind i en kulturel kontekst: den umiddelbart sanselige oplevelse af musik bliver ledt over i en mere intellektuel, filosofisk analyse.

Afsluttende bemærkninger

Den kunst et samfund beskæftiger sig med siger selvfølgelig en masse om selvsamme. At vores samfund i dag tilsyneladende er meget optaget af provokationskunst, installationer og kuratorkunst, kan man jo filosofere en del over.

Hvis vi skal tænke i tråd med Nietzsche, er det oplagt at spørge om det ikke er et tegn på en kultur som har mistet blikket og sansen for sammenhængen, håndværket, traditionen? Altså en kultur der hylder det pludselige, øjeblikkelige og kortsigtede, grænseløse.

Så hvorfor sætte ord på musik? Hvorfor filosofere over jazz? Fordi det giver jazzen en ekstra dimension. En intellektuel dimension om man vil. Det kan hæve den umiddelbare, personlige musikoplevelse op på et samfundsmæssigt plan.

I den process er jeg sikker på, at man både kan holde hjernen i form samtidig med, at man kan lære noget om sit samfund og sin kultur.

